

عشرون سالگرد

صبح امروز جشن میلاد در حرم رضوی

همزمان با فراسیدن سالروز میلاد حضرت رضا (ع) ویژه برنامه‌های بزرگداشت میلاد در حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود. به گزارش آستان نبوز، این برنامه‌ها، ساعت ۷ صبح امروز و با آیین تعویض پرچم گنبد منور و پوشش ضریح مطهر رضوی و نقاره زنی در صحن انقلاب آغاز می‌شود. بخش دیگر این برنامه‌ها نیز بعد از اقامه نماز ظهر و عصر در رواق غدیر برگزار می‌شود. در برنامه‌های شام میلاد نیز که از ساعت ۱۸ و در صحن جامع رضوی برگزار می‌شود، ذاکران اهل بیت (ع) برنامه‌های مدیحه سرایی، سرود خوانی و شعر خوانی خواهند داشت. پس از اقامه نماز مغرب و عشا نیز محفل قرآنی باشکوهی با حضور قاریان ممتاز بین‌المللی در صحن جامع رضوی، برگزار می‌شود.

• پخت کیک بزرگ در سالروز ولادت

به این مناسبت ششمین کیک بزرگ ولادت امام رضا (ع) که روز گذشته، در شرکت نان رضوی طبخ شده است، از ساعت ۸ صبح در مقبره شیخ طبرسی واقع در بست شیخ طبرسی و در مجاورت باغ رضوان، بین زائران توزیع می‌شود. همچنین براساس اعلام مدیر کل پست خراسان رضوی، تبر طلایی هزار و ۲۰۰ سالگی ورود امام رضا (ع) امروز در حرم رضوی رونمایی خواهد شد. همچنین به مناسبت این روز فرخنده، امروز عضویت در کتابخانه‌های عمومی استان رایگان است.

• برپایی جشن در آرامگاه فردوسی

در آستانه این میلاد جشن بزرگ دهه کرامت در آرامگاه فردوسی مشهد نیز برگزار شد. به گزارش روابط عمومی شهرداری منطقه ۱۲ مشهد، در این جشن نمایش «جهان داران جم» نوشته استاد رضا صابری به کارگردانی احسان روحی اجرا شد.

امام رضا(ع)؛ عامل وحدت شیعه و اهل سنت

مولوی «غلام نبی توکلی» امام جمعه اهل سنت شهرستان تایباد

وجود مبارک امام رضا (ع) عاملی بسیار قوی برای تقریب مذاهب بوده و عرفا و علمای اهل سنت به زیارت قبر مبارک این حضرت می‌آمدند. رفتارهایی که امام رضا (ع) با پیروان داشتند مشخص کننده همراهی ایشان با همه مسلمانان است چرا که پیروان شان تنها شیعیان نبودند و از اهل سنت هم بودند که رفتار بسیار مناسب این حضرت با آنان سبب شد علاقه اهل سنت به ایشان بیشتر شود. بزرگان اهل سنت همه به امام رضا (ع) ارادت دارند و در کتاب‌های اصلی پیروان این مذهب هم از ویژگی‌های بسیار خوب ایشان یاد و از روایات و احادیث شان استفاده شده است.

حضرت امام رضا (ع) متعلق به تمام مسلمانان هستند چرا که ایشان از اهل بیت پیامبر (ص) هستند، اهل بیت پیامبر (ص) تنها متعلق به شیعیان نیستند و به اهل سنت نیز تعلق دارند. اهل سنت ارادت بسیار زیادی به این حضرت دارند و نشان آن هم این است که ما در نمازهای مان به پیامبر و اهل بیت ایشان درود می‌فرستیم. امام رضا (ع) ویژگی‌های خاصی دارند، یکی از آن‌ها ورود ایشان به ایران بوده که سبب ارادت بیشتر ایرانیان به این حضرت شده است. در واقع باید گفت که امام رضا (ع) علاوه بر مسلمانان به تمام بشریت تعلق دارند.

پیروی از سیره امام رضا(ع) برای خنثی سازی توطئه‌های جهان اسلام

مولوی احمد یار سا، امام جمعه اهل سنت شهرستان سرخس

احادیث و روایات این حضرت استفاده می‌کردند و این امام بزرگوار تأکیدات زیادی در باره وحدت داشته‌اند. اگر از این گفته‌ها استفاده شود، می‌توان بر حربه‌هایی که دشمنان برای اختلاف اندازی بین مسلمانان استفاده می‌کنند فائق آمد. در واقع جمع شدن دور محور مشترکات عاملی می‌شود که توطئه‌های جهان اسلام خنثی شود و مردم با همدلی و هماهنگی در شده و به عنوان مرجع علمی و رفتاری شناخته می‌شوند. بزرگان تأکیدات زیادی در باره وحدت و اتحاد اهل سنت و اهل شیعه دارند و شاگردان این حضرت نیز تنها شیعه نبوده‌اند و بزرگان اهل سنت هم در میان آن‌ها بوده‌اند و از قضاوت،

یکی از مشترکاتی که بین اهل تشیع و تسنن وجود دارد، اهل بیت رسول... هستند که برای هر دو مورد احترام اند و ایشان مرجع علمی برای همه مسلمانان هستند. در بین همه این بزرگواران امام رضا (ع) به علت حضور در مشهد مقدس احترام خاصی داشته‌اند. در کتب سته حدیث روایاتی از امام رضا (ع) آورده و در تمام احکام از سیره ایشان استفاده شده و به عنوان مرجع علمی و رفتاری شناخته می‌شوند. بزرگان تأکیدات زیادی در باره وحدت و اتحاد اهل سنت و اهل شیعه دارند و شاگردان این حضرت نیز تنها شیعه نبوده‌اند و بزرگان اهل سنت هم در میان آن‌ها بوده‌اند و از قضاوت،

روایت تاریخی از جشن‌های میلاد امام رضا(ع)

غلامرضا آذری خاکستر- بنا به روایتی ۱۱ ذی القعدة سال ۱۴۸ مصادف با میلاد هشتمین امام شیعیان امام رضا (ع) است. جشن میلاد امام رضا (ع) از اعیاد مهمی است که سابقه تاریخی دارد. از اواسط دوره قاجار نشانه‌هایی از برگزاری این جشن در اسناد و مکاتبات اداری به جا مانده است. در آن ایام مراسم میلاد امام رضا (ع) در یازدهم ربیع الاول برگزار می‌شد. مجلس سلام، خطبه، شعر خوانی، نواختن نقاره، پذیرایی با شربت و شیرینی و دادن عیدی از جمله مراسمی است که در روز گران گذشته در روز میلاد امام رضا (ع) برگزار می‌شد. در این نوشتار به مراسم میلاد امام رضا (ع) در طول تاریخ نگاهی انداخته ایم.

مولف زاد المسافر درباره مراسم عید مولود امام رضا (ع) در دوره قاجار سال ۱۳۰۱ ق. نوشته است: یازدهم ربیع الاول که عید مولود حضرت رضا (ع) بود، جناب جلالت مآب اصف الدوله و نواب عضد الدوله به ضیافت خانه حاضر شده، صاحب جعبان آستانه علیه به سلام حاضر شده، شربت و جای صرف شد. خطیب آستانه خطبه خواند، میرزا کاظم صبوری قصیده خواند. به اذن تولیت عظمی طاقه شالی به او مرحمت شد.^[۱] اسبوری ایمانی خالص و حقیقی به حضرت رضا (ع) داشت و همیشه آرزو مند بود مقام دعیل شاعر عرب را که مداح و ستایشگر حضرت رضا (ع) بود در آستانه به دست آورد.^[۲] به خاطر اشعار

صبوری فرمائی مبنی بر انتساب او به خادمی و ملک الشعری داده می‌شود. میرزا محمد کاظم صبوری خراسانی (۱۲۵۹/۱۳۲۲ ق.) در مشهد به دنیا آمد. وی از فرزندان زادگان میرزا احمد صبوری کاشانی، برادرزاده فتحعلی خان صبا بود. صبوری در مدح ناصرالدین شاه قسیدهای سرود و با خلعت به تهران فرستاده و تقاضای لقب کرد و ناصرالدین شاه لقب ملک الشعری آستان قدس با فرمان و حقوق به وی عطا کرد.^[۳]

• مراسم سلام در جشن میلاد

مراسم سلام یکی از مهم‌ترین مجالس است که در روز عید میلاد امام رضا (ع) برگزار می‌شود. اهمیت این مراسم و شکوه آن موجب شده در منابع تاریخی انعکاس داشته باشد. نویسنده گانی همچون احتشام کاویانیان، سید محمد کاظم امام، مومتن و عطار دی... هر یک به برگزاری مراسم تولد امام رضا (ع) در حرم مطهر پرداخته‌اند. طبق محتوای اسناد دوره قاجار در عید سعید میلاد مبارک حضرت امام همام نامن ضامن اروا احتفاده علی الر سم، مجلس سلام در آستانه مقدسه و ایوان طلا برگزار می‌شد. در شب عید صحتین و ایوان طلا چراغانی می‌شد. در این مراسم با جلویات خوانجه، قند، چای، شربت و آب لیمو از میهمانان مراسم پذیرایی می‌شد.^[۴]

در قدیم روز عید میلاد امام رضا (ع) سلام خاصی در تالار تشریفات آستان قدس منعقد و از استانداریار، فرمانده لشکرو سایر روسای ادارات و علما و رجال و معارف و طبقات مختلف برای شرکت در مراسم دعوت به عمل می‌آمد. مدعوین در ساعت مقرر در تالار تشریفات حاضر شده و شمایل مبارک حضرت امام رضا (ع) که بالای تالار تشریفات در جایگاه مخصوص قرار داشت با پرده زیبایی پوشانده می‌شد. میهمان‌ها هر یک در جایگاه مخصوص قرار می‌گرفتند. ابتدا صدر الحفاظ آستانه چند آیه از قرآن مجید با صوت قرائت می‌کرد سپس به وسیله رئیس تشریفات آستانه پرده از روی

شمایل حضرت رضا (ع) برداشته می‌شد و تمام حضار قیام نموده، آن گاه خطیب باشی آستان قدس خطبه‌خوانی بازبان عربی به نام امام رضا (ع) قرائت می‌کرد. همزمان با مراسم خطبه نقاره خانه حضرتی با نواختن نقاره عید، مجلس رسمی را اعلام می‌کرد. پس از پایان خطبه پرده روی شمایل انداخته می‌شد و حضار روی سندی‌های خود می‌نشستند. سپس ملک الشعرای آستان قدس قصیده‌ای به تناسب آن روز می‌خواند یا دیگر شاعرانی که شعری در وصف تولد امام رضا داشتند شعر خوانی می‌کردند. سید محمد کاظم امام مولف کتاب مشهد طوس از برگزاری باشکوه جشن‌های اعیاد در حرم مطهر یاد کرده که در آن ماهرترین شعرا و سخنرانان و فصیح‌ترین خطبا، شیواترین اشعار و بلیغ‌ترین خطبه‌ها را خوانده و سروده‌اند.^[۵] اسپس یکی از وعظ پر جسته خراسان که برای سخنرانی دعوت شده بود به ایراد بیاناتی با موضوع امام رضا (ع) می‌پرداخت. در پایان خادم با سینی‌های مملو از بسته‌های نبات تبرکی وارد شده و آن را بین مدعوین توزیع می‌کردند. همچنین به حاضران سکه نقره حضرت که روی آن «السلطان علی بن موسی الرضا» ضرب شده بود عیدی می‌دادند.^[۶]

• از نقاره خانه تا عملیات شکوه

سابقه مراسم نقاره زنی در حرم مطهر به دوره صفویه می‌رسد. در اسناد و مکاتبات تاریخی دوره قاجار از نقاره خانه با عنوان کرنا خانه یاد شده است که نقاره چیان را عملیات شکوه می‌نامیدند.^[۷] نقاره نوازی در آستان رضوی در دوران قاجاریه از آداب و تشریفات خاصی برخوردار شد و از جمله مناسبت‌های ویژه نقاره نوازی اعیاد مذهبی به خصوص جشن ولادت امام رضا (ع) بود. ادیب المعی می‌نویسد: در شب یازدهم این ماه که میلاد حضرت امام رضا (ع) بود، صحن را به قسمی دلکش چراغانی کرده، زینت دادند. نقاره خانه آستانه را کوفتند و باب سرور مفتوح و قلب اعلی دین مقروح و مجروح شد.^[۸] علیبنقی

حکیم الممالک مولف روزنامه سفر خراسان که همواره باناصرالدین شاه قاجار در سفر و حضر بود از اجرای مراسم نقاره زنی طولانی در روز میلاد امام رضا (ع) یاد کرده و نوشته است: در جشن ولادت امام رضا (ع) نقاره خانه حضرت تا هنگام صبح غلغله افکند طارم اعلی بود.^[۹]

• وقف میلاد

اهمیت مراسم میلاد امام رضا (ع) موجب شده تعدادی از ارادتمندان آن حضرت املاک و دارایی‌های خود را وقف جشن میلاد امام مهربانی‌ها کنند. بانو کوچک آغا صنعی مشهور به افخم السلطنه، از نوادگان مر حوم مومتن السلطنه و ز بر خراسان در سال ۱۳۳۹ ش. موقوفاتی را جهت جشن روز میلاد امام رضا (ع) وقف نموده و شرط نموده که مراسم باشکوه انجام شود.^[۱۰]

• منابع

- [۱] ظفرنامه عضدی: (زاد المسافر ۱۳۰۱ ه. ق.) / تألیف غلامحسین افضل الملک کرمانی؛ مقدمه، تصحیح و تحقیق محمد رضا قصابیان، مشهد: انتشار، ۱۳۸۹، ص ۱۷۲
- [۲] دیوان حاج میرزا محمد کاظم صبوری ملک الشعراء آستان قدس رضوی به تصحیح و تحشیه محمد ملک زاده، تهران: ابن سینا، ۱۳۲۲، ص مقدمه
- [۳] سفرنامه خراسان و کرمان، غلامحسین خان افضل الملک، به اهتمام قدرت... روشنی (زعفرانلو)، تهران: توس، ص ۷۴
- [۴] آنکاهی به مراسم جشن و سرور در جوار بارگاه ملکوتی امام رضا (ع)، سالم حسین زاده سورشجانی، دفتر اسناد، جلد دوم، سوم، ص ۲۵۴
- [۵] مشهد طوس، یک فصل از تاریخ و جغرافیای تاریخی خراسان، سید محمد کاظم امام، تهران: کتابخانه ملی، ۱۳۴۸، ص ۴۹۹
- [۶] شمس الشموس یا تاریخ آستان قدس، احتشام کاویانیان، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۵۵، ص ۵۴۵
- [۷] امرگراسان آستان قدس رضوی، سند شماره، ۲۹۴۵۳
- [۸] ظفرنامه عضدی، ادیب المعی، نسخه خطی، کتابخانه ملک، ۷۰
- [۹] روزنامه سفر خراسان، علینقی حکیم الممالک، نهران: فرهنگ ایران زمین، ۱۳۵۶، ص ۲۹۶
- [۱۰] شمس الشموس یا تاریخ آستان قدس، ص ۵۴۳

تصویر صفحه اول روزنامه خراسان، در تاریخ ۱۳۲۸/۶/۱۴ مصادف با سالروز ولادت امام رضا (ع)